

ОПЕРАТИВНА ПРАВИЛА ЗА КЛИРИНГ МЕЂУНАРОДНИХ ПЛАЋАЊА (МЕЂУНАРОДНИ КЛИРИНГ СИСТЕМ У ДЕВИЗАМА)

Уводне одредбе

1. Оперативним правилима за клиринг међународних плаћања (у даљем тексту: међународни клиринг систем у девизама) уређује се начин на који се обављају клиринг и поравнање (settlement) међународних плаћања у еврима између физичких и правних лица с територија држава чије су централне банке потписнице Споразума о клирингу међународних плаћања (у даљем тексту: Споразум).

2. Међународни клиринг систем у девизама је платни систем за извршавање налога за пренос у утврђеном времену по нето принципу (***DNS – Designated-time Net Settlement System***) чији је оператор Народна банка Србије (у даљем тексту: оператор клиринга), а поравнање се обавља преко рачуна код првокласне међународне банке, у складу са Споразумом.

Извршавање налога за пренос у утврђеном времену по нето принципу из става 1. ове тачке је обрада и нетирање налога за пренос (клиринг) и достављање негативних, односно позитивних нето позиција (нето позиција) за поравнање у складу са Дневним терминским планом рада међународног клиринг система у девизама који је дат у Прилогу 1 уз ова правила и њихов је саставни део.

3. Поједини појмови у смислу ових правила имају следеће значење:

1) *налог за пренос* означава инструкцију учесника која доводи до преузимања обавезе плаћања између учесника у међународном клиринг систему у девизама у складу са овим правилима;

2) *пословни идентификациони кôд (BIC)* означава идентификациони кôд дефинисан ISO стандардом бр. 9362 који учесник користи у међународном клиринг систему у девизама;

3) *пословни дан* означава део радног дана у којем се у међународном клиринг систему у девизама извршавају налози за пренос и достављају извештаји о извршеним налозима за пренос у складу са Дневним терминским планом рада међународног клиринг система у девизама;

4) *ред за чекање* означава механизам по којем примљени налози за пренос појединачног учесника чекају на извршење у међународном клиринг систему у девизама у складу са овим правилима;

5) *нетирање* означава израчунавање мултилатералних нето позиција учесника – поступак претварања потраживања и обавеза на основу налога за пренос у једну нето обавезу или једно нето потраживање појединачног учесника према свим осталим учесницима;

6) *негативна нето позиција* означава мултилатералну нето обавезу појединачног учесника израчунату у поступку нетирања;

7) *позитивна нето позиција* означава мултилатерано нето потраживање појединачног учесника израчунато у поступку нетирања;

8) *циклус нетирања* означава временски период утврђен Дневним терминским планом рада међународног клиринг система у девизама у којем се обавља нетирање.

Услови за учествовање у међународном клиринг систему у девизама

4. У међународном клиринг систему у девизама учествују:

1) централна банка потписница Споразума (у даљем тексту: централна банка),

2) банка која с централном банком своје државе закључи уговор о учешћу у међународном клиринг систему у девизама (у даљем тексту: банка).

5. За учествовање у међународном клиринг систему у девизама банка је обавезна да централној банци своје државе поднесе захтев за прикључење у тај систем који је оверен печатом, односно на начин утврђен прописима те државе и који су потписала лица овлашћена за заступање банке, као и да:

1) пријави оператору клиринга преко централне банке своје државе свој пословни идентификациони кôд (BIC);

2) испуни техничке захтеве и услове за повезивање са међународним клиринг системом у девизама;

3) пријави оператору клиринга, преко централне банке своје државе, лица овлашћена за контакт са оператором клиринга у вези с пословима међународног клиринг система у девизама;

4) одреди запосленог који ће бити задужен за сигурност и заштиту комуникације с међународним клиринг системом у девизама (администратор заштите);

5) изврши тестирање које захтева оператор клиринга.

Ако оператор клиринга утврди да банка испуњава услове за учествовање у међународном клиринг систему у девизама та банка постаје учесник у овом систему на основу уговора који закључи са централном банком своје државе о учествовању у међународном клиринг систему у девизама (у даљем тексту: учесник).

6. Оператор клиринга подносиоцима захтева за прикључење у међународни клиринг систем у девизама и учесницима доставља, односно чини доступним, техничку документацију и информације у вези с прикључењем, односно радом овог система.

7. Учесници су одговорни за редовно ажурирање података и информација које достављају оператору клиринга у складу са овим правилима.

8. Оператор клиринга и учесници размењују релевантне информације у вези с радом међународног клиринг система у девизама одговарајућим порукама које су утврђене у Прилогу 2 уз ова правила и њихов су саставни део, или на други начин (нпр. и-мејлом, телефаксом и сл.)

Извршавање налога за пренос

9. Пре почетка периода утврђеног Дневним терминским планом рада међународног клиринг система у девизама за размену порука – налога за пренос, сваки учесник може утврдити лимит – износ новчаних средстава расположив за извршавање налога за пренос у том систему.

Централна банка обавештава оператора клиринга о лимитима учесника – банака из своје државе, за које она гарантује у складу са Споразумом.

Лимит из става 1. ове тачке оператор клиринга евидентира за потребе нетирања.

Учесник, у складу са својим потребама, може захтевати од централне банке своје државе повећање или смањење лимита

(промена лимита) до почетка циклуса нетирања. Ова централна банка одобрава промену лимита ако су за то испуњени услови из уговора закљученог са учесником њене државе о учествовању у међународном клиринг систему у девизама.

Оператор клиринга неће прихватити смањење износа лимита, ако је тај лимит већ искоришћен за налоге за пренос који се укључују у циклус нетирања.

10. Налог за пренос биће примљен у међународни клиринг систем у девизама ако испуњава следеће услове:

1) формиран је у поруци чији је формат утврђен у Прилогу 2 ових правила;

2) достављен у складу с Дневним терминским планом рада међународног клиринг система у девизама.

Међународни клиринг систем у девизама без одлагања одбија пријем налога за пренос који не испуњава услове из става 1. ове тачке, о чему се учесник који је доставио тај налог обавештава одговарајућом поруком у складу са Прилогом 2 ових правила, односно на други начин.

11. Учесник утврђује редослед извршавања налога за пренос додељивањем приоритета од 11 до 99, при чему је 11 највиши, а 99 најнижи приоритет.

12. Налог за пренос с приоритетом од 11 до 49, за чије извршавање нема довољно расположивих новчаних средстава из тачке 9. ових правила – ставља се у ред за чекање, да би се, након обезбеђења средстава, тај налог укључио у циклус нетирања.

Ако се после истека периода утврђеног Дневним терминским планом рада међународног клиринг система у девизама за размену порука – налога за пренос у реду за чекање налази налог за пренос из става 1. ове тачке за који није обезбеђено довољно расположивих новчаних средстава из тачке 9. ових правила – одбија се укључивање тог налога у циклус нетирања, о чему се учесник који је доставио тај налог обавештава одговарајућом поруком у складу са Прилогом 2 ових правила.

13. Укључивање налога за пренос с приоритетом од 50 до 99 у циклус нетирања, за чије извршавање нема довољно расположивих новчаних средстава из тачке 9. ових правила, одбија се о чему се

учесник који је доставио тај налог обавештава одговарајућом поруком у складу са Прилогом 2 ових правила.

14. Оператор клиринга обавештава централну банку о збирним нето позицијама из међународног клиринг система у девизама (нето позиција централне банке), као и о нето позицијама учесника – банака из њене државе – након чега централна банка, у складу са одредбама Споразума, оператора клиринга обавештава о својој сагласности да се нето позиције поравнају.

15. После пријема сагласности из тачке 14. ових правила, оператор клиринга потврђује централној банци збирне нето позиције, након чега се може обавити поравнање између централних банака.

16. Поравнање збирних нето позиција између централних банака обавља се преко рачуна код првокласне међународне банке у складу са одредбама Споразума.

Налог за пренос који је укључен у нетирање у међународном клиринг систему у девизама извршен је када се заврши поравнање збирних нето позиција у смислу ове тачке.

17. Централне банке, у складу са овлашћењем из уговора које су закључиле са учесницима – банкама из своје државе о учествовању у међународном клиринг систему у девизама, задужују и одобравају рачуне тих банака по основу њихових нето позиција после завршетка поравнања из тачке 16. ових правила.

18. О извршеним налозима за пренос у међународном клиринг систему у девизама учесник се обавештава одговарајућом поруком у складу са Прилогом 2 ових правила.

Управљање финансијским и оперативним ризицима у међународном клиринг систему у девизама

19. Сваки учесник је одговоран за лимит за извршавање налога за пренос у међународном клиринг систему у девизама.

20. Оператор клиринга може опозвати нетирање у следећим случајевима:

1) ако централна банка обавести оператора клиринга да није сагласна са збирном нето позицијом из међународног клиринг система у девизама;

2) ако се не обави поравнање збирних нето позиција из тачке 16. ових правила.

У случајевима из става 1. ове тачке налози за пренос на основу којих је израчуната нето позиција сматрају се опозваним, о чему оператор клиринга правовремено обавештава учеснике.

21. Учесник је одговоран за адекватну заштиту и сигурност свог информационог система који користи за извршавање налога за пренос у међународном клиринг систему у девизама и дужан је да обезбеди одговарајуће унутрашње контролне активности ради заштите од неовлашћеног приступа овим ресурсима.

22. Администратор заштите код учесника мора бити задужен за:

1) конфигурисање и администрацију хардверских и софтверских система заштите који служе за безбедну комуникацију са међународним клиринг системом у девизама;

2) извршавање налога за пренос у складу са овим правилима;

3) подношење централној банци своје државе месечног писменог извештаја.

23. Учесник је одговоран за аутентичност, тачност и комплетност електронских порука утврђених у Прилогу 2 ових правила, као и за благовременост њиховог слања у међународни клиринг систем у девизама.

24. У случају техничких проблема оператор клиринга може продужити пословни дан међународног клиринг система у девизама највише 30 минута, односно опозвати налоге за пренос и/или нетирање за тај пословни дан.

Оператор клиринга одлучује о мерама из става 1. ове тачке процењујући нарочито дужину трајања техничких проблема и њихов утицај на испуњавање обавеза утврђених овим правилима у складу са Дневном терминском плану рада међународног клиринг система у девизама.

Оператор клиринга благовремено обавештава учеснике о наступању техничких проблема и доставља им одговарајуће информације.

25. Учесници су дужни да, на захтев оператор клиринга, учествују у тестирањима које тај оператор сматра потребним.

26. Оператор клиринга омогућава тестирање по захтеву учесника у току или ван пословног дана, у термину договореном између учесника и оператора клиринга.

Услови и начин престанка учествовања у Међународном клиринг систему у девизама

27. Оператор клиринга може трајно или привремено искључити учесника – банку из међународног клиринг система у девизама у следећим случајевима:

- 1) ако установи да је банка престала да испуњава било који од услова за учествовање у међународном клиринг систему у девизама;
- 2) ако банка не поступа у складу с овим правилима;
- 3) ако банка не поступа у складу с уговором који је закључила с централном банком своје државе о учествовању у међународном клиринг систему у девизама.

У случају из става 1. одредба под 1) ове тачке, оператор клиринга трајно искључује банку, а у случајевима из одредаба под 2) и 3) те тачке, оператор клиринга опомиње банку или је привремено искључује, па ако, и после више привремених искључења настави да крши те одредбе – може бити трајно искључена из међународног клиринг система у девизама.

Одлуку о трајном искључењу банке из међународног клиринг система у девизама доноси централна банка њене државе.

Одлуку о привременом искључењу банке из међународног клиринг система у девизама доноси оператор клиринга, који о томе одмах обавештава банку и централну банку њене државе, уз обавезно навођење разлога искључења, евентуално предузетих мера и услова за поновно укључење банке у овај систем.

Банка се може поново укључити у међународни клиринг систем у девизама ако испуни услове наведене у одлуци о њеном привременом искључењу.

Радни дан Међународног клиринг система у девизама

28. Међународни клиринг систем у девизама је на располагању учесницима сваког радног дана.

Радним даном, у смислу ових правила, не сматрају се субота и недеља, као ни дани празника проглашени нерадним данима у државама централних банака и држави првокласне међународне банке преко које се обавља поравнање збирних нето позиција између централних банака.

29. Дневни термински план међународног клиринг система у девизама мора бити усклађен с дневним терминским планом централних банака.

Оператор клиринга може, по потреби променити дневни термински план међународног клиринг система у девизама, о чему обавештава учеснике у клирингу.

Рекламације

30. Рекламације на налоге за пренос извршене у међународном клиринг систему у девизама разматрају се само ако стигну најкасније трећег радног дана од дана извршења.

31. Електронски запис података – одговарајућих порука о извршеним налозима за пренос у међународном девизном клирингу утврђених у Прилогу 2 ових правила које оператор клиринга чува у складу са прописима, представља доказ о извршењу налога за пренос у том систему.

Накнаде

32. По основу услуга извршених у међународном девизном клирингу, централне банке, учесницима – банкама са своје територије наплаћују накнаду – у висини, на начин и у роковима утврђеним прописом којим се утврђује тарифа по којој централна банка наплаћује накнаду за услуге које врши.

Завршне одредбе

33. Ова правила објављују се на интернет презентацији Народне банке Србије и ступају на снагу 1. октобра 2015. године.

Прилог 1

**ДНЕВНИ ТЕРМИНСКИ ПЛАН РАДА
МЕЂУНАРОДНОГ КЛИРИНГ СИСТЕМА У ДЕВИЗАМА**

Почетак радног дана	9.00
Пријем и постављање лимита	9.05 – 9.30
Размена порука (налога за пренос)	9.30 – 14.00
Одбијање неизвршених налога за пренос	14.00 – 14.05
Циклус нетирања	14.05 – 14.10
Достављање нето позиција централним банкама	14.10 – 14.15
Достављање оператору клиринга, од стране централних банака, сагласности за збирне нето позиције	14.15 – 14.20
Достављање централним банкама потврде збирних нето позиција – Потврда о плаћању	14.20 – 14.30
Централне банке са негативном нето позицијом испостављају налог за плаћање <i>Deutsche bank</i>	14.30 – 15.00
Централне банке достављају оператору клиринга потврду о извршеном плаћању (копије порука MT 900 и MT 910)	15.00 – 15.20
Оператор клиринга обавештава централне банке о успешном/неуспешном завршетку поравнања	15.20 – 15.30
Издавање извода рачуна	15.30 – 15.40
Архивирање	15.40 – 16.00
Крај радног дана	16.00

Прилог 2

Основне поруке по SWIFT стандарду које се користе у међународном клиринг систему у девизама

1. Налог за пренос

За пренос новчаних средстава са текућег рачуна на текући рачун користи се налог за пренос.

Елементи налога за пренос дати су у следећој табели:

	Опис	Формат	Обавезно	Напомена
1	Начин извршења	X		Хитно = 1
2	Назив платиоца	3*35X	да	
3	Назив примаоца	3*35X	да	
4	Број текућег рачуна платиоца	IBAN		
5	Број текућег рачуна примаоца	IBAN		
6	Ознака валуте	3X	да	EUR ¹
7	Износ	12N,NN	да	Највише дванаест целих, зарез, највише две децимале, само позитивно, знак плус се подразумева
8	Сврха плаћања	3*35X		
9	Шифра плаћања	3N		Из Прилога ²
11	Позив на број задужења	22X		
13	Позив на број одобрења	22X		
14	Место пријема	20X		
15	Датум пријема	DD/MM/YY		
16	Датум извршења	DD/MM/YY	да	
17	Овера	-	да	

¹ По ISO 4217

² Прилог 2 Упутства за спровођење Одлуке о условима и начину обављања платног промета са иностранством ("Службени гласник РС", бр. 24/2007, 31/2007, 41/2007, 3/2008, 61/2008, 120/2008, 38/2010, 92/2011, 62/2013 и 51/2015)

У међународном клиринг систему у девизама, у електронском извршавању платних трансакција, налог за пренос има структуру приказану у табели која следи. Техничка поља која се интерно користе у систему нису приказана. Код учесника у платном систему структура се може донекле разликовати, пре свега у техничким детаљима, при чему не сме доћи до губитка информација.

Поље	Опис	Формат
Идентификација платиоцевог пружаоца платних услуга	Идентификациона ознака пружаоца платних услуга (BIC) на основу које се недвосмислено може утврдити прописани фиксни троцифрени број пружаоца платних услуга	У SWIFT-у 8/11 знакова
Референца платиоцевог пружаоца платних услуга	Јединствени идентификатор налога за пренос за платиоцевог пружаоца платних услуга у току једног пословног дана	До 16 знакова
Начин извршења	Одређује да ли се налог третира као хитан или не	0100 није хитно
Назив платиоца	Назив и адреса платиоца	До 105 знакова (3*35)
Назив примаоца	Назив и адреса примаоца плаћања	До 105 знакова (3*35)
Рачун платиоца	Рачун који ће бити задужен, IBAN	
Рачун примаоца	Рачун који ће бити одобрен, IBAN	
Ознака валуте	Ознака валуте у којој се врши плаћање, по ISO стандарду	3 знака, EUR
Износ	Износ платне трансакције које треба извршити	До 14 значајних цифара, до два децимална места одвојена зарезом, обавезно позитиван
Сврха плаћања	Опис основа преноса, у слободној форми	До 105 знакова (3*35)
Шифра плаћања	Троцифрена шифра сврхе плаћања из Прилога , користи се за статистичко извештавање и анализу	Три цифре
Референца платиоца	Референца која се преноси до примаоца плаћања и приказује у његовом изводу	До 22 знака
Референца примаоца плаћања	Референца која се преноси до примаоца плаћања и приказује у његовом изводу	До 22 знака
Датум извршења	Датум извршења платне трансакције	Недвосмислено препознатљив формат датума

2. Порука MT 103 – пренос средстава за рачун корисника платних услуга

Како је порука MT 103 стандард за плаћања за рачун корисника платних услуга у SWIFT-у – налог за пренос пресликава се у важећа поља SWIFT поруке MT 103. Распоред елемената је следећи:

Поље	Елемент налога за пренос	Обавезно	Напомена
113	Пословни приоритет (вредности 0011–0099), а ако су укључени редови за чекање – ово је приоритет извршења из реда за чекање		Поље 113 је у блоку 3 поруке, ако није наведено – подразумева се вредност 0099, извршење је с најнижим приоритетом
20	Референтни број (TRN) платночевог пружаоца платних услуга	да	TRN у SWIFT-у
23B	Увек CRED	да	
23E	Увек SDVA	да	
26T			По SWIFT-у
32A	Датум извршења, ознака валуте (EUR) и износ, датум у формату YYMMDD	да	Пример: 030123EUR5678,50
50K	У формату К /IBAN платноца назив и адреса	да	Рачун платноца је обавезан елемент, коса црта је део синтаксе за означавање рачуна; његов водећи број треба да одговара BIC-у пружаоца платне услуге која шаље поруку
53A	IBAN и BIC пружаоца платних услуга који извршава плаћање у формату /D/IBAN пружаоца платних услуга или /IBAN пружаоца платних услуга BIC	да	Косе црте и слово D су део синтаксе
57A	IBAN и BIC пружаоца платних услуга чији се рачун одобрава (код кога је рачун примаоца плаћања) у формату	да	Мора да се слаже с водећим бројем

	/C/IBAN пружаоца платних услуга или /IBAN пружаоца платних услуга BIC		рачуна у 59, косе црте и слово C су део синтаксе
59	Без опције /IBAN примаоца плаћања назив и адреса	да	IBAN је обавезан, коса црта је део синтаксе за означавање рачуна
70	Преносе се шифра плаћања, позив на број задужења и позив на број одобрења. Елементи који се преносе означавају се префиксима који су цртицом одвојени од садржаја: PBZ – (позив на број задужења) PBO – (позив на број одобрења) TRN – (референтни број повезане поруке – TRN)	да	Пример: 70:SIF-111 PBZ- 97123456ABC PBO- 97123AFG14 REF-456789
71A	Увек SHA	да	
72	Сврха плаћања, до 105 карактера, за сврху плаћања у првом реду /BNF/, у осталим редовима //, највише 4 реда, 105 карактера	да	Пример: 72:/BNF/UPLATA PO //FAKTURI 123AFG14, //DRUGI DEO

Употреба осталих поља је дозвољена у платном систему чији је оператор Народне банке Србије, али се њихов садржај не контролише и не утиче на синтаксу поруке.

3. Порука MT 900 – потврда о задужењу рачуна

Порука MT 900 користи се као потврда о задужењу рачуна после извршених трансакција (MT 103). Распоред елемената је следећи:

Поље	Елемент поруке	Обавезно	Напомена
20	Референтни број (TRN) учесника у платном систему	да	TRN
21	Повезана референца	да	Референца поруке – TRN на коју се ова порука односи значи поруку чије се извршење потврђује
25	IBAN	да	Број рачуна који се задужује
32A	Датум извршења, ознака валуте (EUR)	да	Пример:

	и износ, датум у формату YYMMDD		070123EUR556 78,50
72	MIR – јединствени идентификатор поруке која је иницирала задужење	да	:72:/OID/09101 7NBSRRSBDA 0080001000072

4. Порука MT 910 – потврда о одобрењу рачуна

Порука MT 910 користи се као потврда о одобрењу рачуна после извршених трансакција (MT 103). Распоред елемената је следећи:

Поље	Елемент поруке	Обавезно	Напомена
20	Референтни број (TRN) учесника у платном систему	да	TRN
21	Повезана референца	да	Референца поруке – TRN на коју се ова порука односи, односно поруке чије се дејство потврђује
25	IBAN	да	Број рачуна који се одобрава
32A	Датумизвршења, ознака валуте (EUR) и износ, датум у формату YYMMDD	да	Пример: 070123EUR55678,50
52A	BIC иницијатора трансакције	да	Идентификација учесника у платном систему који је иницирао трансакцију, с повезаном референцом и датумом извршења јединствено идентификује поруку којом је инициран трансфер

Поље 56A не користи се у платном систему чији је оператор Народна банка Србије.

5. Порука MT 920 – захтеви

Порука MT 920 користи се као захтев за информације о стању рачуна или захтев за слање извода рачуна. Распоред елемената је следећи:

Поље	Елемент поруке	Обавезно	Напомена
20	Референтни број (TRN) учесника у платном систему	да	TRN
12	Одговор који се захтева (тип поруке,	да	941 се односи на

	MT 941или MT 942)		статус рачуна, а 942 је привремени извод од последње 940, 941 или 950 поруке
25	Број рачуна	да	Број рачуна на који се порука односи
34F	Ознака валуте (EUR), ознака С за кредит (збир задужења) или D за дебит (збир одобрења) и износ; износ се односи на лимит испод кога трансакције не улазе у извештај		Пример: EURC100000,
34F	Ознака валуте (EUR), ознака С за кредит (збир задужења) или D за дебит (збир одобрења) и износ; износ се односи на лимит испод кога трансакције не улазе у извештај		Пример: EURC100000,00

Поља 12, 25 и 34F понављају се, тако да се једном поруком може тражити више извештаја који се односе на више рачуна, уз различите лимите.

6. Порука MT 941 – статус рачуна

Порука MT 941 користи се за слање информација о стању рачуна, као одговор на захтев MT 920 – захтев за информације о стању рачуна у одређеном тренутку. Распоред елемената је следећи:

Поље	Елемент поруке	Обавезно	Напомена
20	Референтни број (TRN) учесника у платном систему	да	TRN
21	Повезана референца		Референца поруке MT 920 – TRN, којом је иницирана ова порука
25	Број рачуна	да	Број рачуна на који се порука односи
28	Број стања/Секвенца поруке	да	Број стања је редни број стања које се шаље за наведени рачун од почетка године. Уколико се стање шаље у више порука, оне су редом означене у секвенци, од 1 па надаље
60F	Почетно стање у облику (D/C), датум, ознака валуте, износ. D је дебит – позитивно стање, а C кредит – негативно стање		Пример: C030717EUR100995,01
90D	Број трансакција задужења, ознака валуте и износ		Пример: 12EUR100000,00
90C	Број трансакција одобрења, ознака валуте и износ		Пример: 122EUR200000,99
62F	Завршно стање за датум у облику	да	Пример:

	(D/C), датум, ознака валуте, износ. D је дебит – позитивно стање, а C кредит – негативно стање		C030717EUR200996,
64	Расположиво стање у облику (D/C), датум, ознака валуте, износ. D је дебит – позитивно стање, а C кредит – негативно стање		Пример: C030717EUR200996,

7. Порука MT 942 – привремени извод

Порука MT 942 представља привремени извод од претходно преузетог стања или извода. Шаље се као одговор на захтев MT 920. Распоред елемената је следећи:

Поље	Елемент поруке	Обавезно	Напомене
20	Референтни број (TRN) учесника у платном систему	да	TRN
21	Повезана референца		Референца поруке – TRN MT 920 поруке којом је иницирана ова порука
25	Број рачуна	да	Број рачуна на који се порука односи
28C	Број стања/Секвенца поруке	да	Број стања је редни број стања које се шаље за наведени рачун од почетка године. Уколико се стање шаље у више порука, оне су редом означене у секвенци, од 1 па надаље
34F	Ознака валуте (EUR), ознака C за кредит или D за дебит и износ; износ се односи на лимит испод кога трансакције не улазе у извештај	да	Пример: EURC100000,
34F	Ознака валуте (EUR), ознака C за кредит или D за дебит и износ; износ се односи на лимит испод кога трансакције не улазе у извештај		Пример: EURD100000,00
13D	Датум и време, у фомату YYMMDDHHMM	да	Пример: 0307171515+0100
61	Линија извода		*1
90D	Број трансакција задужења, ознака валуте и износ		Пример: 12EUR100000,00
90C	Број трансакција одобрења, ознака валуте и износ		Пример: 122EUR200000,99

Поље 61 понавља се за сваку промену на изводу.

*1 Види: SWIFT User Handbook.

Формат поља 61 је следећи:

- датум извршења (YYMMDD),
- кредит/дебит (C,D,EC,ED),
- износ (до 12 целих, до 2 децимале),
- кôд за идентификацију типа трансакције, 1+3 карактера,
- референца учесника у платном систему, до 16 карактера, //,
- референца агента за поравнање код којег се води рачун, до 16 карактера,
- додатни детаљи, до 34 карактера.

8. Порука MT 950 – извод рачуна

Порука MT 950 је извод рачуна. Шаље се аутоматски на крају дана. Распоред елемената је следећи:

Поље	Елемент поруке	Обавезно	Напомена
20	Референтни број (TRN) учесника у платном систему	да	TRN
25	IBAN	да	Број рачуна на који се порука односи
28C	Број стања/Секвенца поруке	да	Број стања је редни број стања које се шаље за наведени рачун од почетка године. Ако се стање шаље у више порука, оне су редом означене у секвенци, од 1 па надаље
60F	Почетно стање у облику (D/C), датум, ознака валуте, износ	да	Пример: C030717EUR1009 95,01
61	Линија извода		*1
62F	Завршно стање у облику (D/C), датум, ознака валуте, износ	да	Пример: C030717EUR2009 96,

Поље 61 понавља се за сваку промену на изводу.

Формат поља 61 је следећи:

- датум извршења (YYMMDD),
- кредит/дебит (C,D,EC,ED),
- износ (до 12 целих, до 2 децимале),

*1 Види: SWIFT User Handbook

- кôд за идентификацију типа трансакције, 1+3 карактера,
- референца учесника у платном систему, до 16 карактера, //,
- референцаагента за поравнање код којег се води рачун, до 16 карактера,
- додатни детаљи, до 34 карактера, //,

9. Порука МТ 940 – извод рачуна (с детаљима)

Порука МТ 940 је извод рачуна. Шаље се аутоматски на крају дана, по избору учесника. Распоред елемената је следећи:

Поље	Елемент поруке	Обавезно	Напомена
20	Референтни број (TRN) учесника у платном систему	да	TRN
25	Број рачуна	да	Број рачуна на који се порука односи
28Ц	Број стања/Секвенца поруке	да	Број стања је редни број стања које се шаље за наведени рачун од почетка године. Ако се стање шаље у више порука, оне су редом означене у секвенци, од 1 па надаље
60F	Почетно стање у облику (D/C), датум, ознака валуте, износ	да	Пример: C030717EUR100995,01
61	Линија извода		*1
86	Информације имаоцу рачуна, код 103 50К, 59 (само рачуни) и 4 линије за 70, код 202 само 53А и 58А (само рачуни)		До 6*35 карактера
62F	Завршно стање у облику (D/C), датум, ознака валуте, износ	да	Пример: C030717EUR200996,

Поље 61 понавља се за сваку промену на изводу.

Формат поља 61 је следећи:

- датум извршења (YYMMDD),
- кредит/дебит (C,D,EC,ED),
- износ (до 12 целих, до 2 децимале),
- кôд за идентификацију типа трансакције, 1+3 карактера,
- референца учесника у платном систему, до 16 карактера, //,
- референца агента за поравнање код којег се води рачун, до 16 карактера,

*1 Види: SWIFT User Handbook.

– додатни детаљи, до 34 карактера.

10. Порука МТ х92 – захтев за опозив поруке³

Порука МТх92 користи се као захтев за отказивање (опозив) претходно упућене МТ 103 која се налази у реду за чекање. Распоред елемената је следећи:

Поље	Елемент поруке	Обавезно	Напомене
20	Референтни број (TRN) учесника у платном систему	да	TRN
21	Повезана референца	да	TRN поруке на коју се упит односи
11S	Тип поруке Датум оригиналне поруке Циклус и секвенца оригиналне поруке	да	За допуну јединственог кључа
79	ВИС учесника који је послао поруку и датум извршења	да	

За МТ 103 порука је МТ 192.

11. Порука МТ х95 – упити о порукама

Порука МТ х95 користи се као упит о претходно упућеној поруци МТ 103. Ова порука се користи и за промену приоритета у реду за чекање, с тим да се приоритет може променити тако да порука остане у реду за чекање. Распоред елемената је следећи:

Поље	Елемент поруке	Обавезно	Напомена
20	Референтни број (TRN) учесника у платном систему	да	TRN
21	Повезана референца	да	TRN поруке на коју се упит односи
75	Упити	да	Захтеви су: STAT – статус поруке DUPL – копија поруке PRTY – промена приоритета
77A	Нови приоритет код промене приоритета		Обавезно код захтева за промену приоритета, код осталих захтева се не користи
11S	Тип поруке		За допуну

³ Користи се само у системима са укљученим централизованим редовима за чекање.

	Датум оригиналне поруке Сесија и секвенца оригиналне поруке		јединственог кључа
79	ВИС учесника који је послао поруку и датум извршења	да	

За поруке МТ 103 порука је МТ 195.

12. Порука МТ х96 – одговори на захтеве и упите и поруке о грешци

Порука МТ х96 је одговор на послате поруке МТ х92 или МТ х95, или одговор система на поруку која има грешку. Распоред елемената је следећи:

Поље	Елемент поруке	Обавезно	Напомена
20	Референтни број (TRN) учесника у платном систему	да	TRN
21	Повезана референца	да	TRN поруке на коју се упит односи
76	Одговори	да	Одговори на захтеве су: STAT – статус поруке DUPL – копија поруке PRTY – промена приоритета
77А	Текстуални опис		Код грешке и одговарајући текст, ако одговор садржи поруку о грешци
11R	Тип поруке Датум оригиналне поруке	да	За допуну јединственог кључа

Уколико се захтева статус (STAT), поље 76 може да садржи следеће одговоре:

STAT REJT	Порука је опозвана МТn92 поруком коју је послао учесник
STAT CANC	Порука је опозвана по правилима платног система Народне банке Србије, шаље се и кад Народна банка Србије одбије поруку, без посебног захтева
STAT EXEC	Порука се управо извршава
STAT SETL	Порука је извршена
STAT ERRC	При процесирању нефинансијске поруке дошло је до грешке, шаље се и кад Народна банка Србије одбије поруку због грешке у поруци, без посебног захтева
STAT ERRP	При процесирању плаћања дошло је до грешке, шаље се и кад Народна банка Србије одбије поруку због грешке у поруци, без посебног захтева

STAT COND	Порука чека на повезана условна плаћања
STAT WAIT	Порука је у реду за чекање
STAT SUSP	Порука је суспендована

ERRC и ERRP се добијају и кад је порука одбијена због грешке, и без посебног захтева. За MT 103 порука је MT 196.

13. Порука MT 985 – упит о статусу

Поруком MT 985 шаље се упит о статусу. Одговор се шаље поруком MT 986. Распоред елемената је следећи:

Поље	Елемент поруке	Обавезно	Напомена
20	Референтни број (TRN) учесника у платном систему	да	TRN
57A	BIC агента за поравнање код кога се води рачун	да	
59	Рачун (IBAN) на који се односи упит, пре рачуна коса црта и BIC имаоца рачуна	да	
75	Захтев	да	Захтеви су: STAT – статус рачуна

14. Порука MT 986 – одговор на упит о статусу

Поруком MT 986 шаље се одговор на упит о статусу.

Поље	Елемент поруке	Обавезно	Напомена
20	Референтни број (TRN) учесника у платном систему	да	TRN
21	Повезана референца	да	
59	IBAN на који се односи одговор, пре рачуна коса црта и BIC имаоца рачуна		
79	Одговор	да	

Ако је упит STAT, могући одговори су:

Одговор	Значење
AA	Рачун није блокиран
DA	Рачун је блокиран за задужења
AC	Рачун је блокиран за одобрења
DC	Рачун је блокиран

15.Порука МТ 999 – порука слободног формата

Порука МТ 999 је порука слободног формата. Распоред елемената је следећи:

Поље	Елемент поруке	Обавезно	Напомене
20	Референтни број (TRN) учесника у платном систему	да	TRN
79	Текст поруке, у првом реду: /TEXTMESSAGE/BIC /GETBUSINESSDAYPERIOD/ :20:R8172855/999 :21:890310001256780с :79:Ok	да	ВИС примаоца у одлазећој, пошиљаоца у долазећој поруци Захтев за извештај о периоду пословног дана

Напомена: кад оператор платног система поставља лимит, учесник добија МТ999 о постављеном лимиту као обавештење, а иза речи SETACCOUNTLIMIT стајаће назив одговарајућег лимита.

Коришћење ћирилице у SWIFT порукама

Како у SWIFT порукама није дозвољено коришћење ћирилице, врши се кодирање/декодирање у латиничне карактере за сва поља за која то има смисла, и то према табели која следи. На исти начин кодирају се латинична слова Ć,Ć,Š,Đ,Ž и DŽ.

Ћирилично слово	Латинични кôд	Ћирилично слово	Латинични кôд
А	A	а	a
Б	B	б	b
В	V	в	v
Г	G	г	g
Д	D	д	d
Ђ	DJ	ђ	dj
Е	E	е	e
Ж	ZZ	ж	zz
З	Z	з	z
И	I	и	i
Ј	J	ј	j
К	K	к	k
Л	L	л	l
Љ	LJ	љ	lj
М	M	м	m
Н	N	н	n
Њ	NJ	њ	nj
О	O	о	o
П	P	п	p
Р	R	р	r
С	S	с	s
Т	T	т	t
Ђ	CC	ћ	cc
У	U	у	u
Ф	F	ф	f
Х	H	х	h
Ц	C	ц	c
Ч	CH	ч	ch
џ	DZ	џ	dz
Ш	SS	ш	ss